

Řečové vady bývají důvodem odkladu školní docházky

Co je to školní zralost?

Školní zralost je stupeň vývoje, kdy je dítě schopno nastoupit bez obtíží do základní školy. Požadované předpoklady se týkají mnoha oblastí osobnosti. Nejsou to jen paměť, řeč a pozornost.

1. Fyzická zralost = dovršení věku 6 let, a to do 31. 8. před nástupem do školy, dostatečně vyvinutá tělesná konstrukce tak, aby dítě zvládalo fyzickou zátěž (dlouhodobější sezení na židli, přenášení aktovky aj.).

2. Kognitivní zralost = škála schopností a dovedností. Dítě je schopné rozlišovat společné a rozdílné znaky předmětů (barvy, tvary, velikosti, materiál), dokáže složit a rozložit slovo na slabiky, rozpoznat rozdíly mezi podobnými hláskami, najít rozdíly mezi obrázky nebo již rozlišit abstraktní symboly a značky, například písmena od číslic. Důležité je fungování záměrné paměti a pozornosti. Sleduje se stav logického myšlení, hrubé a jemné motoriky. Dítě musí zvládat koordinaci ruky a oka. Před nástupem do školy se musí naučit řadu dalších dovedností z oblasti sebeobsluhy a stolování. Důležitou a specifickou oblastí jsou komunikační schopnosti. U šestiletého dítěte by se neměly objevovat výraznější dysgramatismy. Dítě by mělo být schopno rozumět delším větám a přiměřeně reagovat na otázky. Rozsah aktivní a pasivní slovní zásoby by měl být dostačující k vyjadřování dítěte. Artikulace může vykazovat lehčí nedostatky výslovnosti některých hlásek (L, R, Ř zaměňování sykavek, nesprávná výslovnost L).

3. Emocionálně-sociální zralost bývá často podceňována. U dítěte se předpokládá určitý stupeň samostatnosti a připravenosti na nečekané situace (začlenění do kolektivu, spolupráce, respektování autority učitele, schopnost řídit se pravidly). Na chování dítěte má vliv vzor rodičů a výchova. Děti, které jsou emocionálně nezralé a hravé mohou těžce zvládat zátěžové situace. Tato nezralost je také důvodem odkladu školní docházky.

Z logopedického hlediska je mnoho řečových vad důvodem odkladu. Udává se, že do školy nastupuje 40-50 % dětí s nesprávnou výslovností (*dyslálií*). Žádoucí je, aby pak dítě pravidelně navštěvovalo klinického logopeda. Závažnou vadou komunikace je vývojová *dysfázie*, která bývá důvodem odložené školní docházky až o dva roky v závislosti na její hloubce. Dítě nemluví v gramaticky správných větách, zaměňuje rody, nesprávně skloňuje, hlásky ve slově vzájemně zaměňuje, dokonce často

nerozumí složitějším větám. Děti mají nedostatky ve sluchovém a zrakovém vnímání a grafomotorice. Na otázku, zda se mají rodiče s předškolákem doma „učit“ logoped uvádí: V předškolním věku si má dítě především hrát. Formou hry se pak může naučit vše potřebné pro nástup do školy. Důležitý je vzor rodičů, sourozenců, který pak dítě napodobuje. Při zvyšování nároků bychom měli věnovat pozornost motivaci. Pokud činnost dítěte zajímá, dělá ji s radostí, těší se na ni, pak se dovednosti učí rychleji a efektivněji. Když chceme u dítěte rozvíjet talent, který můžeme zaznamenat již ve třech letech, musíme hledat vhodné cesty, které budou dítě rozvíjet, a ne zatěžovat a odrazovat. V období 5-6 let se děti vyvíjejí dynamicky a rychle dělají pokroky v krátkém čase.

Zpracovala: Hana Ferfecká, leden 2020